

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobce: J. D.
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2 – Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2022, č. j. MPSV-2022/145524-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2022, č. j. MPSV-2022/145524-912, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou dne 16. 10. 2022 domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR, Krajské pobočky v Příbrami (dále jen „úřad práce“) ze dne 14. 9. 2020, č. j. 13196/2020/BEN

(dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce zamítl žalobcův návrh na změnu výše příspěvku na péči a příspěvek na péči ponechal v původní výši 880 Kč měsíčně (tedy pro závislost na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I – lehká závislost).

Obsah žaloby

2. Žalobce namítl, že správní orgány nerespektovaly závazný právní názor zdejšího soudu, ke kterému je zavázal v rozsudku ze dne 24. 3. 2022, č. j. 58 Ad 15/2021-27 (dále jen „zrušující rozsudek“), a na který žalobce upozorňoval ve vyjádření k podkladům ze dne 19. 7. 2022.
3. Ve vztahu k základní životní potřebě (dále jen „ZŽP“) komunikace posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) v posudku ze dne 14. 6. 2022 ani ve vyjádření ze dne 20. 7. 2022 nereagovala na závěr soudu, že by měla komise poukázat na konkrétní lékařské zprávy, které by vyvracely tvrzení žalobce o vlivu dyslexie a dysgrafie na schopnost vytvářet rukou psanou zprávu a vyjádřit se k lékařské zprávě praktické lékařky ze dne 15. 10. 2018. Žalobce rovněž namítl, že ani nedostal prostor se k vyjádření komise ze dne 20. 7. 2022 vyjádřit v rozporu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 403/2020 Sb. (dále jen „správní řád“). Posudková komise ani žalovaný opět nijak nereagovali na námitky týkající se konzumace stravy v obvyklém denním režimu (otázka inverzního spánku), zvládání rozdělení stravy na menší kousky a její servírování. Stejně tak u ZŽP oblékání a obouvání posudková komise ani žalovaný nereagovali na tvrzenou nemožnost zapínat a rozpínat zipy a knoflíky ani na to, jak poukaz na vhodnou volbu oblečení může odůvodnit závěr o zvládání dané ZŽP. Posudková komise ani žalovaný nevzali v potaz závěry lékařské zprávy z EMG vyšetření ze dne 18. 12. 2018, ze kterého plyne, že *„neregistruje žádnou odpověď svěračů, jen nepatrná odpověď při č. 6 a 12“* (ZŽP výkon fyziologické potřeby). Nevyjádřili se ani k tomu, že u ZŽP péče o zdraví měl žalovaný posoudit, jaký dopad mají zjištěná žalobcova postižení vliv na schopnost nachystat si pravidelnou medikaci. Posudková komise pouze konstatovala, že žalobce tuto základní potřebu zvládá, protože *„posuzovaný užíval doporučenou trvalou medikaci. Léky připravovala pečující osoba“*
4. Správní orgány opakovaně vycházely vždy pouze z posudků posudkové komise Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) či MPSV. Posudek přitom mají správní orgány hodnotit jako jakýkoliv jiný důkaz v kontextu dalších zjištěných skutečností, zejména zjištění ze sociálního šetření a tvrzení účastníka. Správní orgány opakovaně akceptovaly postup posudkových komisí, které staví závěry výhradně na hodnocení lékařských nálezů. Pro stanovení stupně závislosti (výše příspěvku na péči) je nejdůležitější prokázat trvání dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a prokázat nezvládání základní životní potřeby, nikoli medicínsky verifikovat zdravotní příčiny tohoto nezvládání.

Obsah vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení. Uvedl, že žalobcův zdravotní stav byl objektivně posouzen, byly vzaty v úvahu veškeré lékařské zprávy, posudek byl vypracován odborně způsobilou posudkovou komisí, jejíž členkou byla i lékařka z oboru neurologie. K ZŽP komunikace žalovaný zopakoval vyjádření posudkové komise a doplnil, že dle lékařského nálezu žalobce komunikuje přiměřeně, podepíše se a je schopen přijmout hovor z mobilního telefonu. K ZŽP oblékání a obouvání, stravování i péče o zdraví žalovaný zopakoval odůvodnění napadeného rozhodnutí. V souvislosti s péčí

o zdraví doplnil, že i při uváděném organickém psychosyndromu nejsou významněji narušeny jeho kognitivní schopnosti, žalobce je plně kompetentní v nakládání s financemi i při úředních jednáních, je držitelem řidičského průkazu a auto stále samostatně řídí, takže jeho schopnost orientace a kognice není zasažena. Žalovaný má za to, že se v napadeném rozhodnutí vypořádal se všemi námitkami a posudek ze dne 14. 6. 2022 považuje za úplný, objektivní a přesvědčivý. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Dosavadní průběh správního řízení

6. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce navrhl změnu výše příspěvku na péči od února 2019 dne 21. 2. 2019. Rozhodnutím ze dne 27. 1. 2020 úřad práce návrh na změnu výše příspěvku zamítl. Na základě odvolání žalobce, toto rozhodnutí žalovaný dne 15. 4. 2020 zrušil.
7. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 14. 9. 2020 úřad práce zamítl návrh na změnu výše příspěvku. Na základě posudku o zdravotním stavu OSSZ Benešov ze dne 27. 7. 2020 totiž dospěl k závěru, že žalobce nezvládá čtyři základní životní potřeby, a to mobilita, výkon fyziologické potřeby, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání. Posudková komise v posudku ze dne 15. 1. 2021 dospěla k závěru, že žalobce nezvládá tři základní životní potřeby (dále jen „ZŽP“), a to mobilitu, osobní aktivity a péči o domácnost. Dále byl vypracován doplňující posudek ze dne 16. 4. 2021 a srovnávací posudek ze dne 27. 5. 2021, podle kterého žalobce nezvládá čtyři základní životní potřeby, a to mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost. Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 6. 2021 odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
8. Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2021 žalobu, které zdejší soud vyhověl a zrušujícím rozsudkem rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2021 zrušil. Po zrušení tohoto rozhodnutí přezkoumala posudková komise zdravotní stav žalobce znovu.
9. Posudková komise v posudku ze dne 14. 6. 2022 dospěla k závěru, že žalobce není schopen zvládat čtyři ZŽP, a to mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost, tedy se považuje se osobu závislou na pomoci jiné osoby v I. stupni (lehká závislost). Žalobce se z jednání posudkové komise omluvil. Podkladem pro posudek byl posudkový spis OSSZ Benešov, zdravotní dokumentace z oboru psychiatrie a neurologie, lékařské nálezy ze dne 30. 5. 2022 a 1. 6. 2022, sociální šetření ze dne 11. 3. 2019, spis žalovaného, odvolání žalobce včetně lékařské zprávy ze dne 23. 9. 2020, zrušující rozsudek, záznam o odmítnutí poskytnutí pomoci a záznam o výjezdu záchranné služby ze dne 20. 5. 2022. Posudková komise uvedla, že výsledek posouzení je v souladu s doloženými lékařskými nálezy i s výstupy ze sociálního šetření. Dle údajů ze sociálního šetření i subjektivně v lékařských zprávách žalobce uváděl nezvládání řady ZŽP, což však bylo v rozporu s výstupy z odborných lékařských vyšetření. Při posouzení byly posudkovou komisí preferovány odborné lékařské nálezy objektivně popisující úroveň funkčního postižení žalobce. Dle podkladové dokumentace na levé horní končetině přetrvávala lehká paréza a byla přítomna hypermetrie. Popsán byl centrální vestibulární syndrom a neocerebelární syndrom. Na páteři nebyly prokázány známky silnějšího kořenového dráždění, nebyly přítomny známky těžkých svalových atrofií. Na levém ramenním kloubu byla popsána artróza, dle lékařské zprávy ortopeda (MUDr. H.) z 2. 12. 2021 byla hybnost do abdukce 60 stupňů, dále již souhyb s lopatkou, ventrální flexe byla 70 stupňů a dorzální flexe 40 stupňů. Periferie byla bez neurovaskulárního deficitu. Na obou kyčelních kloubech byla

zjištěna artróza I. stupně (dle lékařské zpráv MUDr. H., 12/21), jejich hybnost ale nebyla podstatněji omezena (flexe do 0 stupňů). Na kolenních kloubech byla popsána artróza I. - II. stupně, jejich hybnost byla velmi dobrá (extenze 0, tedy plná, flexe do 120 stupňů). Periferie byla bez neurovaskulárního deficitu. Stoj byl možný o široké bázi s titubacemi a tahem vzad, chůze byla levostranně hemiparetická. Posuzovaný byl schopen samostatné změny poloh. Dle dokumentace byl schopen samostatné chůze s oporou hole 20-30 m k autu, které používal pro přesuny. K posouzení schopnosti vykonávat jednotlivé ZŽP srov. dále.

10. Dne 13. 7. 2022 byl žalobce vyrozuměn o právu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalobce se dne 19. 7. 2022 vyjádřil k posudku ze dne 14. 6. 2022. Ve vztahu k ZŽP komunikaci, stravování, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví odkázal na závazné právní názory ve zrušujícím rozsudku.
11. Předsedkyně posudkové komise ve vyjádření ze dne 20. 7. 2022 uvedla, že z pokladů jednoznačně plyne, že na levé horní končetině přetrvávala pouze lehká paréza a nebyla přítomna hypermetrie. Nebyla dokumentována ztráta jemné motoriky, žalobce je schopen řídit motorové vozidlo, což dokládá, že svalová síla i přesnost pohybů není podstatně dotčena. *„Neschopnost vytvářet rukou psanou zprávu je tvrzením posuzovaného, které jistě nelze vyvrátit, objektivní nálezy však toto tvrzení nijak nepodporují.“*
12. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění zrekapitulovat dosavadní průběh správního řízení a pouze uvedl níže citované části posudku ze dne 14. 6. 2022 a vyjádření posudkové komise ze dne 20. 7. 2022.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu.

13. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a proti rozhodnutí, proti kterému je žaloba přípustná. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
14. Soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci se ve lhůtě podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřili, jejich souhlas se proto presumuje. Současně pro tento postup byly splněny podmínky podle § 76 s. ř. s.

Posouzení žalobních bodů

15. Žalobce namítá, že žalovaný nedostal závaznému právnímu názoru vyslovenému ve zrušujícím rozsudku a přezkoumatelně nevypořádal jeho námitky.
16. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.
17. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) má nerespektování závazného právního názoru vysloveného správním soudem ve zrušujícím rozsudku za následek zrušení nového rozhodnutí správního úřadu pro nezákonnost bez dalšího (srov. rozsudky NSS ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002-25, č. 73/2004 Sb. NSS, či ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25).

18. Závaznost kasačního rozhodnutí soudu nicméně není bezvýjimečná. NSS v judikatuře připouští, že správní orgán je v některých případech oprávněn odchýlit se od zrušujícího rozsudku v téže věci. V rozsudku ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25, č. 442/2005 Sb. NSS, NSS zdůraznil, že „*právní názor soudu nelze ponížovat na pouhou ‚námitku‘ [...], o níž by správnímu orgánu bylo v dalším řízení umožněno uvážit, tj. kterou by žalovaný mohl i odmítnout, ale je třeba na něj nahlížet jako na pravidlo, jež je určujícím pro další kroky správního orgánu i pro úvahy, o něž bude správní orgán opírat závěrečné hodnocení zjištěných skutkových okolností. Prolomení povinnosti správního orgánu být vázán právním názorem soudu přichází v úvahu výjimečně, a to pouze tehdy, pokud v průběhu dalšího správního řízení po zrušení rozhodnutí správního orgánu byla učiněna nová skutková zjištění nebo pokud došlo ke změně právní úpravy, podle níž má být věc posuzována*“ (obdobně např. rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003-56, č. 352/2004 Sb. NSS). Povinnost respektovat závazný právní názor odpadá také tehdy, pokud byl tento právní názor v mezidobí (ke dni nového rozhodování žalovaného správního orgánu) překonán judikaturou vysokých soudů, již by musel respektovat i každý senát NSS a pochopitelně rovněž krajské soudy (tj. rozšířeného senátu, Ústavního soudu nebo Soudního dvora - viz rozsudek NSS ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 31/2016-36). K takové situaci v nyní posuzovaném případě nedošlo. Žalovaný nedostatečně vypořádal námitky žalobce, ačkoli ho zdejší soud ve zrušujícím rozsudku zavázal k tomu, aby námitky žalobce v příslušném rozsahu vypořádal, přičemž zdejší soud uvedl, jaké konkrétní námitky a z jakého důvodu nebyly vypořádány dostatečně. Jelikož žalovaný nerespektoval závazný právní názor zdejšího soudu ve zrušujícím rozsudku a nevypořádal námitky žalobce tak, aby byly přezkoumatelné, je napadené rozhodnutí nezákonné a současně zůstalo zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. V podrobnostech vypořádá soud tuto vadu též níže k jednotlivým ZŽP.

Rozhodná právní úprava a obecná východiska

19. Podle § 7 odst. 1 věty první a druhé zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 335/2018 Sb. (dále jen „zákon o sociálních službách“) se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání ZŽP osob.
20. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání ZŽP v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.
21. Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři ZŽP, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. V případě neschopnosti zvládat pět nebo šest ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. b)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), v případě neschopnosti zvládat sedm nebo osm ZŽP [§ 8 odst. 2 písm. c)] se takováto osoba považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost).
22. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto ZŽP: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.

23. Podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění vyhlášky č. 34/2020 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“) se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé ZŽP vymezeny v příloze č. 1 této vyhlášky.
24. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
25. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládnutí ZŽP považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí ZŽP se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění ZŽP v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí ZŽP v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
26. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat ZŽP posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí ZŽP a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí ZŽP. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
27. Podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat **alespoň jednu z aktivit**, která je pro schopnost zvládat ZŽP vymezena v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, není schopna ZŽP zvládat, a to **bez ohledu na příčinu** dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
28. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou ZŽP komunikace, stravování, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví vymezeny následujícím způsobem:
- c) Komunikace: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a porozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, **3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu**, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky.
 - d) Stravování: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, **6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.**

- e) Oblékání a obouvání: Za schopnost zvládat tuto ZŽP se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, **3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se**, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
 - g) Výkon fyziologické potřeby: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. **včas používat WC**, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
 - h) Péče o zdraví: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. dodržovat stanovený léčebný režim, 2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření **a používat k tomu potřebné léky** nebo pomůcky, 3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
29. Z judikatury NSS i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). NSS ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, *„pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek“* (viz rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25). Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).
30. Posudková komise se musí vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, případnými spornými dílčími aktivitami se musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudkové závěry musí jednoznačně a konkrétně zdůvodnit. Případné chybějící náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).

31. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).

K základní životní potřebě komunikace

32. Žalobce v odvolání namítal, že není schopen vytvářet smysluplné rukou psané zprávy z důvodu dyslexie a dysgrafie (tyto skutečnosti jsou podle žalobce uvedeny i v záznamech z některých odborných vyšetření). Problém je umocněn poruchou koordinace jemných pohybů, kterou v závěru své zprávy konstatovala praktická lékařka při vyšetření dne 15. 10. 2018. Žalobce sice tento hendikep kompenzuje prostřednictvím počítače, na němž je schopen jedním prstem vyťukávat jednotlivá písmena, a vytvořit tak potřebnou zprávu, avšak schopnost psaní na stolním počítači jedním prstem podle žalobce nenahrazuje potřebu ručního psaní mimo domov, např. poznámky s datem a hodinou příští návštěvy u lékaře. V podání ze dne 27. 1. 2021 reagujícím na posudek ze dne 18. 1. 2021 pak žalobce namítl, že nezvládá vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, a to z důvodu poruchy koordinace jemných pohybů, které umocnily jeho vrozené hendikepy. Ty v období po pubertě částečně kompensoval zvýšenou kontrolou. Po mozkové příhodě se znovu objevily a žalobce je nedokáže ovládnout. Žalobce dále namítal, že jeho neschopností ručního psaní se ve správním řízení nikdo nezabýval. Polemiky o schopnosti složit maturitu či kartičkách od lékaře jsou ve vztahu k poruše motoriky irelevantní, stejně jako rozvahy o schopnosti užití počítačové klávesnice.
33. V posudku ze dne 15. 1. 2021 posudková komise k této ZŽP uvedla, že komunikaci jako nezvládnutou nelze uznat, neboť nebyly nalezeny posudkově uchopitelné důvody, proč by měl být žalobce v ústní či písemné komunikaci limitován, uváděné dys- poruchy (dyslexie, dysgrafie) žalobci nebránily úspěšně odmaturovat, nejsou tedy pro nezvládnutí komunikace relevantní, uváděná porucha jemné motoriky nebrání využití počítačové klávesnice k napsání nutných zpráv, neschopnost napsat si poznámky mimo domov (uváděno např. poznamenání termínu kontroly u lékaře) není jistě každodenní a při požádání o vystavení kartičky s datem by mu jistě bylo vyhověno. V posudku ze dne 16. 4. 2021 posudková komise uvedla, že „*schopnost písemného projevu se neukázala významněji narušena (vizte přílohu protokolu o jednání)*“. Posudek ze dne 27. 5. 2021 se k této ZŽP nevyjadřuje vůbec.
34. Ve zrušujícím rozsudku soud žalovaného zavázal ve vztahu k ZŽP komunikace, aby řádně vypořádal „*žalobcovy námitky*“ a dále ať „*na základě závěru obsažených v lékařských zprávách (které ve svém rozhodnutí konkrétně označí včetně uvedení stěžejních zjištění z nich vyplývajících) předestře přezkoumatelný závěr ohledně žalobcovy schopnosti zvládat ZŽP komunikace, a to zejména ve vztahu k dílčí aktivitě, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu.*“ Soud také uvedl, že posudková komise v posudku ze dne 15. 1. 2021 ani ze dne 16. 4. 2021 nepoukázala na žádné konkrétní lékařské zprávy, které by vyvracely tvrzení žalobce o vlivu dyslexie a dysgrafie a poruchy jemné motoriky na schopnost zvládat danou dílčí aktivitu. Zejména se pak posudková komise vůbec nevyjádřila k žalobcově poukazu na zprávu praktické lékařky ze dne 15. 10. 2018. Stejně tak posudková komise nepředestřela žádné

podrobnější úvahy týkající se vlivu (komisí nerozporované) poruchy jemné motoriky na schopnost písemného projevu. Soud v bodě 31 zrušujícího rozsudku uvedl, že žalobce v žalobě poukázal na skutečnost, že podle závěrů vyšetření EMG citovaných v posudku ze dne 27. 5. 2021, byla prokázána středně těžká senzomotorická léze levého loketního nervu a obraz smíšené senzomotorické polyneuropatie horních končetin, s převahou senzitivní léze. Vliv těchto skutečností na schopnost zvládat danou dílčí aktivitu posudková komise také nijak neosvětlila

35. Nyní posudková komise v posudku ze dne 14. 6. 2022 uvedla, že z podkladové dokumentace plyne, že žalobce byl orientovaný místem, časem i situací. Řeč byla bez poruch. Intelekt byl v normě. Nebylo dokumentováno posudkově významné postižení zraku či sluchu podstatně omezující komunikaci či orientaci. Mobilní telefon a počítač používal. Podpis zvládnul. Po interní schránce byl kompenzován. Ve vyjádření ze dne 20. 7. 2022 uvedla, že z pokladů jednoznačně plyne, že na levé horní končetině přetrvávala pouze lehká paréza a nebyla přítomna hypermetrie. Nebyla dokumentována ztráta jemné motoriky, žalobce je schopen řídit motorové vozidlo, což dokládá, že svalová síla i přesnost pohybů není podstatně dotčena. Nakonec uvedla, že „[n]eschopnost vytvářet rukou psanou zprávu je tvrzením posuzovaného, které jistě nelze vyvrátit, objektivní nálezy však toto tvrzení nijak nepodporují.“.
36. Ani nyní tak posudková komise nepoukázala na konkrétní lékařské zprávy, ze kterých dospěla k závěru, že je žalobce schopen zvládat ZŽP komunikace. Pouze obecně odkázala na „podkladovou dokumentaci“. Mimoběžné jsou i poukazy na schopnost řídit motorové vozidlo, neboť není zřejmé (a posudková komise to ani nijak neosvětlila), z jakého důvodu je srovnatelná zachovalost jemné motoriky pro řízení motorového vozidla jako pro psaní rukou. K závěrečnému tvrzení komise, že „[n]eschopnost vytvářet rukou psanou zprávu je tvrzením posuzovaného, které jistě nelze vyvrátit, objektivní nálezy však toto tvrzení nijak nepodporují“, pak soud doplňuje, že komise měla odkázat na konkrétní objektivní nálezy, aby bylo přezkoumatelné, ze kterých konkrétních podkladů tyto závěry dovozuje. Právě objektivní nálezy z lékařských zpráv by totiž mohly vyvrátit tvrzení žalobce. Posudková komise se dále ani nijak nezabývala tím, proč nemůže mít vliv na zvládání komunikace dyslexie a dysgrafie. Taktéž nijak neodůvodněný je rovněž argument (a závěr komise), že žalobcův intelekt je v normě, neboť posudková komise nijak nevysvětlila, jak to souvisí se zvládáním komunikace a ručně psaného písemného projevu.
37. Jelikož napadené rozhodnutí prakticky doslovně přebírá odůvodnění vyslovené v posudku ze dne 14. 6. 2022, aniž by k němu něco podstatného dodalo, je nutno s ohledem na shora uvedené uzavřít, že napadené rozhodnutí je ve vztahu k otázce zvládání ZŽP komunikace opět nepřezkoumatelné, přičemž se žalovaný neřídil závazným právním názorem zdejšího soudu ve zrušujícím rozsudku, proto je též nezákonné.
38. V souvislosti s ZŽP komunikace žalobce rovněž namítl, že mu v rozporu s § 36 odst. 3 správního řádu žalovaný neposkytl možnost vyjádřit se k vyjádření komise ze dne 20. 7. 2022.
39. Tato námitka je rovněž důvodná. Podle § 36 odst. 3 správního řádu platí, že nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal. Žalovaný v napadeném rozhodnutí ve vztahu k vypořádání odvolací námitky žalobce, že není schopen psát ručně psanou zprávu, výslovně cituje z vyjádření komise ze dne 20. 7. 2022. Z vyjádření

komise ze dne 20. 7. 2022 tedy žalovaný vycházel jako z podkladu svého rozhodnutí. Nedal přitom žalobci příležitost, aby se k němu vyjádřil. Tato vada nebyla v průběhu správního řízení nijak zhojena a žalobce se obsah tohoto vyjádření dozvěděl až z napadeného rozhodnutí. Soud má za to, že tato vada mohla mít za následek nezákonné napadené rozhodnutí, neboť pokud by se žalobce mohl vyjádřit, mohl polemizovat se závěry posudkové komise, posudková komise by mohla své závěry prověřit a případně i posoudit jinak. Žalovaný tedy porušil právo žalobce vyjádřit se ke všem podkladům podle § 36 odst. 3 správního řádu.

40. V dalším řízení je tedy žalovaný povinen přezkoumatelně vypořádat žalobcovy námitky (tj. včetně vlivu dyslexie a dysgrafie na výkon ZŽP komunikace a možnost psaní rukou psanou zprávou), přičemž, bude-li vycházet ze závěrů obsažených v lékařských zprávách, uvede, ze kterých konkrétních lékařských zpráv tyto závěry dovozuje. Pokud bude srovnávat dílčí aktivity ZŽP komunikace s jinou činností (například řízením motorového vozidla), zdůvodní, proč lze tyto činnosti srovnávat. Rovněž umožní žalobci, aby se mohl vyjádřit ke všem podkladům pro rozhodnutí v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu.

K základní životní potřebě stravování

41. Žalobce v odvolání namítal, že insuficience při zvládnutí této ZŽP vyplývá ze ztráty sebeobslužnosti v důsledku progredující svalové slabosti, poruch rovnováhy a koordinace jemných pohybů při neurologických diagnózách a při degenerativních změnách kloubů při obezitě (žalobce zde poukázal na závěry vyšetření praktickou lékařkou dne 15. 10. 2018). Žalobce uvedl, že nalévání a přemísťování nápojů bez pomoci jiné osoby často končí jejich rozlitím, dělením, servírováním a přemísťování stravy často končí vysypáním na zem. Bez pomoci jiné osoby je žalobce nucen konzumovat stravu pouze z transportního obalu (papíru) a dělit ji rukama či ústy bez použití nástrojů. Denní a v návaznosti na to i dietní režim je rozvrácený jednak v důsledku výrazné tendence k inverznímu spánku, jednak v důsledku dalších somatických obtíží spojených především s výkonem fyziologické potřeby. Potřebu pomoci při zvládnutí této ZŽP konstatoval správní orgán při sociálním šetření dne 11. 3. 2019. V podání ze dne 27. 1. 2021 pak žalobce uvedl, že sice „hlady neumírá“, ale živí se jídlem, které se dá jíst tak, jak je získá z obchodu. Není mu jasné, čím je podložena informace, že si sám vaří, neboť takové aktivity je dlouhodobě neschopen
42. V posudku ze dne 15. 1. 2021 posudková komise k této ZŽP uvedla, že žalobce je schopen si jídlo vybrat, naservírovat i přemístit (ev. i za pomoci facilitačních pomůcek), dle dokumentace je schopen si i uvařit. Pro zvládnutí této potřeby mimo jiné svědčí i fakt, že žalobce žije sám a stran stupně výživy nestrádá. K zjištěním vyplývajícím ze sociálního šetření dne 11. 3. 2019 posudková komise uvedla, že „je nelze považovat za dostatečně validní v některých ohledech, kdy bylo nutno se spolehnout na informace poskytované posuzovaným a nebylo možno si je dostatečně ověřit. Proto má sociální šetření pro posouzení jen omezenou informativní funkci“. V posudku ze dne 16. 4. 2021 se komise k námitkám týkajícím zvládnutí ZŽP stravování (obsaženým v podání ze dne 27. 1. 2021) nevyjádřila vůbec. To ostatně žalobce namítl ve vyjádření k tomuto posudku ze dne 26. 4. 2021. V posudku ze dne 27. 5. 2021 pak komise konstatovala, že žalobce zvládal základní stravovací činnosti, s ohledem na jemnou motoriku rukou nebyl zjištěn důvod pro nezvládnutí porcování stravy, přemísťování mohlo být realizováno pomocí vozíku, servírovacího stolku apod.
43. Zdejší soud shledal nepřezkoumatelnou i část vypořádání zvládnutí ZŽP stravování. Žalovaného ve zrušujícím rozsudku zavázal, aby v dalším řízení přezkoumatelně vypořádal

„námitku nezvládnutí dílčí aktivity ‚konzumovat stravu v obvyklém denním režimu‘“ a to tak, že „vyhodnotí dopad zjištěných žalobcových postižení v oblasti motoriky na zvládnutí dílčí aktivity ‚rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji‘, při posouzení zvládnutí dílčí aktivity ‚přemístit nápoj a stravu na místo konzumace‘ zhodnotí možnost užití facilitačních pomůcek s ohledem na zjištěné poruchy žalobcovy lokomoce a zohlední výsledky provedeného sociálního šetření, nebo případně přesvědčivě vysvětlí, proč v dané věci nejsou použitelné.“

44. V posudku ze dne 14. 6. 2022 je uvedeno, že žalobce byl schopen se sám najíst i napít, vybrat si jídlo či nápoj, stravu naporcovat. Z dokumentace neplynul relevantní důvod, pro který by nebyl schopen zvládat ZŽP stravování samostatně. Přesunutí stravy bylo možné např. pomocí chodítka. Posudková komise k ZŽP stravování dále uvedla, že *„byly dokumentovány pouze lehké paretické na horních končetinách vlevo, nebyly přítomny svalové atrofie, jemná motorika nebyla ztracena. Duševní kompetence byly přiměřené.“*
45. Ani v tomto případě posudková komise nijak nereflektovala závazný právní závěr zdejšího soudu a přezkoumatelně nevypořádala žalobcovy námitky. Posudková komise opět vůbec nereagovala na námitky týkající se zvládnutí dílčí aktivity pod bodem 6, písm. d) přílohy č. 1 k prováděcí vyhlášce, tedy konzumovat stravu v obvyklém denním režimu. Nijak se nezabývala tvrzeními žalobce ohledně inverzního spánku a souvisejících obtíží, které mu znemožňují stravování v obvyklém denním režimu. Závěry ohledně zvládnutí rozdělení stravy na menší kousky a jejího servírování nejsou ničím podloženy a nereflektují skutková zjištění týkající se žalobcových senzomotorických postižení. Posudková komise dospěla k závěru, že *„byly dokumentovány pouze lehké paretické na horních končetinách vlevo, nebyly přítomny svalové atrofie, jemná motorika nebyla ztracena. Duševní kompetence byly přiměřené.“* Neodkázala však na žádné konkrétní lékařské zprávy, ze kterých by tyto závěry vyplývaly. Žalovaný přitom tyto vady posudku v napadeném rozhodnutí nijak nenapravil.
46. Jak již uvedl zdejší soud v bodě 37 zrušujícího rozsudku, co se týče poukazu na možnost využití facilitačních pomůcek typu vozíku nebo servírovacího stolku, je nutno zdůraznit, že sama posudková komise dříve vycházela z toho, že žalobce se v interiéru pohybuje s přidržováním zdí a nábytku (srov. posudek ze dne 27. 5. 2021). V posudku ze dne 15. 1. 2021 uvedla, že v popředí klinického obrazu byla porucha lokomoce a zhoršující se schopnost sebeobsluhy při působení dalších faktorů, kterými jsou mj. vertigo při levostranném neocerebel. syndromu a centrálním vestibulárním syndromu. V posudku ze dne 14. 6. 2022 posudková komise pak uvedla, že žalobce byl schopen samostatné chůze s oporou hole (20-30 m k autu). Poukaz na možnost užití facilitačních pomůcek se soudu v konfrontaci s těmito závěry jeví nelogický a jsoucí v silném napětí (ne-li v přímém rozporu) se skutkovým stavem, z něhož posudková komise vycházela.
47. Tyto závěry jsou rovněž v rozporu se zjištěními vyplývajícími ze sociálního šetření ze dne 11. 3. 2019, podle kterého žalobce *„si jídlo nepřenesl, při krájení mu jídlo padá na zem. Pečující osoba přiváží jídlo na několik dnů a žadatel není schopen si složitější jídlo obřát. Dále uvedl, že příprava jídla je vzhledem k únavě takřka nemožná a tudíž se žadatel stravuje baleným jídlem z obchodu. Žadatel přenesl skleničku s nápojem, ale musí být plná jen do poloviny, jinak jí rozlévá, nebo pije v kuchyni.“*
48. Posudková komise, resp. žalovaný nevysvětlili, proč nevzali závěry sociálního šetření v potaz. Přitom podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách je výsledek sociálního šetření jedním z podkladů, z něhož musí posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči vycházet. Podle § 25 odst. 1 téhož zákona se při sociálním šetření zjišťuje

schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí [viz § 3 písm. d) zákona o sociálních službách]. O provedeném sociálním šetření vyhotovuje sociální pracovník písemný záznam, který na požádání předkládá posuzované osobě. Šetření má tedy dvě součásti, bezprostřední osobní kontakt s žadatelem a písemný záznam v příslušné spisové dokumentaci. Již ve zrušujícím rozsudku soud uvedl, že výsledek sociálního šetření byl přitom zpracován příslušným sociálním pracovníkem a nevykazuje známky nesprávného postupu při jeho zpracování. Během sociálního šetření logicky plyne základní penzum informací právě od posuzované osoby, dále pak od jejího nejbližšího okolí, širšího sociálního prostředí a případně též od institucí a dále od sociálního pracovníka, který průběh šetření (jak ho vnímal svými smysly) zachytí do výsledku sociálního šetření. Posudková komise samozřejmě musí následně na základě dalších relevantních podkladů (nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře, další lékařské zprávy) hodnotit stupeň závislosti, a to v jejich vzájemné souvislosti, a je též oprávněna hodnotit, zda skutečnosti zachycené ve výsledku sociálního šetření (které mohou být do jisté míry subjektivní) korelují s objektivními nálezy a zjištěními. Takové hodnocení však posudek, který byl podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí, opět zcela postrádá.

49. Soud tedy žalovaného opět zavazuje k tomu, aby v dalším řízení přezkoumatelně vypořádal námitku nezvládání dílčí aktivity „konzumovat stravu v obvyklém denním režimu“, vyhodnotil dopad zjištěných žalobcových postižení v oblasti motoriky na zvládání dílčí aktivity „rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji“, při posouzení zvládání dílčí aktivity „přemístit nápoj a stravu na místo konzumace“ zhodnotil možnost užití facilitačních pomůcek s ohledem na zjištěné poruchy žalobcovy lokomoce (tedy vysvětlil, proč může žalobce používat facilitační pomůcky, i když z jiných pokladů vyplývá, že se v interiéru pohybuje s přidržováním zdí a nábytku a jinak je schopen samostatné chůze s oporou hole) a zohlednil výsledky provedeného sociálního šetření, nebo případně přesvědčivě vysvětlil, proč v dané věci nejsou použitelné.

K základní životní potřebě oblékání a obouvání

50. V odvolání žalobce poukázal na záznam ze sociálního šetření, podle kterého knoflíky a zipy zapíná druhá osoba. Příčina je shodná s příčinou insuficience ZŽP stravování (tedy progredující svalová slabost, poruchy rovnováhy a koordinace jemných pohybů, srov. vyšetření ze dne 15. 10. 2018).
51. Komise k této ZŽP v posudku ze dne 15. 1. 2021 uvedla, že pro nutnou každodenní pomoc při oblékání nebyl nalezen posudkově uchopitelný důvod „při zohlednění argumentu osamělého žití“. Uvedené aktivity je žalobce schopen i přes zdravotní obtíže svým tempem zvládat, porucha jemné motoriky dle dokumentace není natolik závažná, aby zcela vylučovala schopnost zapnout knoflíky (v neurologických nálezech popsána porucha taxie, ale neuvedena porucha jemné motoriky). Ale i při zohlednění případné poruchy jemné motoriky lze oblékání a obouvání řešit výběrem vhodného typu oblečení a obuvi (mokasíny, volnější oblečení, bez drobných knoflíků apod.). V posudku ze dne 16. 4. 2021 komise uvedla, že žalobce byl při jednání schopen se samostatně obléknout a svléknout. V posudku ze dne 27. 5. 2021 posudková komise konstatovala, že žalobce se samostatně oblékal, nebyl zjištěn důvod pro nezvládání zapínání knoflíků.
52. Zdejší soud dospěl ve zrušujícím rozsudku k závěru, že ve vztahu k hodnocení této ZŽP nejsou závěry posudkové komise úplné a přesvědčivé. Zavázal žalovaného, aby

přezkoumatelně vypořádal „žalobcem uplatněné námitky“ s tím, že musí „přesvědčivě zvážit, zda poukaz na vhodnou volbu oblečení může odůvodnit závěr o zvládnutí dané základní životní potřeby.“

53. V posudku ze dne 14. 6. 2022 posudková komise uvedla, že z dokumentace neplynul důvod, pro který by žalobce nebyl schopen se sám v pomalém tempu obléct a obout, nezvládal zvolit oblečení přiměřené okolnostem, nezvládal správně vrstvit či nerozeznal rub a líc oděvu. Dále ke zvládnutí této ZŽP uvedla, že „byly dokumentovány pouze lehké paretické na horních končetinách vlevo, nebyly přítomny svalové atrofie, jemná motorika nebyla ztracena. Duševní kompetence byly přiměřené.“
54. Z posudku ze dne 14. 6. 2022 není zřejmé, z jakých konkrétních zjištění obsažených v lékařských nálezech posudková komise vycházela při závěru, že byly dokumentovány pouze lehké paretické na horních končetinách vlevo a jemná motorika byla zachována. Posudková komise se v této souvislosti nijak nevyjádřila k žalobcově poukazu na zprávu z vyšetření dne 15. 10. 2018, která mimo jiné konstatovala poruchu koordinace jemných pohybů (ostatně na tuto lékařskou zprávu opakovaně odkazoval i zdejší soud ve zrušujícím rozsudku, posudková komise ji však přesto nezohlednila). Nijak se rovněž nevypořádala s tím, že v předchozím posudku ze dne 15. 1. 2021 uvedla, že porucha jemné motoriky dle dokumentace není natolik závažná, zároveň, že ale v neurologických nálezech není uvedena porucha jemné motoriky. Není zřejmé, z jakých konkrétních zjištění obsažených v lékařských nálezech posudková komise vycházela nyní, když dospěla k závěru, že jemná motorika byla zachována. Posudková komise sice v posudku ze dne 14. 6. 2022 již neuvedla jako možné řešení dílčích problémů s oblékáním a obouváním volbu vhodného typu oblečení a obuvi. Vypuštěním tohoto argumentu a pouze obecným konstatováním, že je žalobce schopen zvolit oblečení přiměřené okolnostem, však posudková komise nijak nevypořádala námitku žalobce, že knoflíky a zipy musí zapínat jiná osoba.
55. Úkolem žalovaného v dalším řízení tak bude přezkoumatelně vypořádat žalobcem uplatněné námitky (zejména nemožnost zapínat knoflíky a zipy), přičemž odkáže na konkrétní lékařské zprávy, ze kterých při svých závěrech vychází a zohlední přitom i lékařskou zprávu ze dne 15. 10. 2018 (nebo se vyjádří, proč závěry z této lékařské zprávy nejsou pro posouzení věci relevantní či použitelné).

K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby

56. Posudková komise v posudku ze dne 15. 1. 2021 hodnotila tuto ZŽP jako zvládnutou. Shrnuje, že žalobce uvádí inkontinenci, která v odborných zprávách není uvedena jako každodenní (uvedeno cca 1x týdně), je možné ji řešit užíváním inkontinenčních pomůcek, které je žalobce schopen si sám vyměnit. Na to žalobce reagoval ve vyjádření ze dne 27. 1. 2021 tvrzením, že není schopen včas používat WC (zejména při pobytu ve venkovním prostředí, pokud není WC v naprosté blízkosti). Namítl též, že komise nezohlednila výsledky odborných vyšetření včetně EMG vyšetření svěračů ze dne 18. 12. 2018. V posudku ze dne 16. 4. 2021 pak komise (zasedající ve stejném složení jako komise dne 15. 1. 2021) konstatovala i limitaci ve včasnému použití WC, a tím tedy ZŽP výkon fyziologické potřeby považovala za nezvládnutou. Ve srovnávacím posudku ze dne 27. 5. 2021 nicméně komise hodnotila tuto ZŽP jako zvládnutou. Uvedla, že dle provedené anální manometrie byla zjištěna přiměřená funkce zevního i vnitřního svěrače, ale nižší práh nucení k defekaci. Bez defektu byla i struktura zevního i vnitřního svěrače. Dle závěru specializovaného pracoviště na podkladě manometrického a endosonografického vyšetření

svěračů nález pro inkontinenci stolice nesvědčil. Obsluhu na toaletě žalobce zvládal, příp. problémy s defekací bylo možné řešit hygienickými prostředky, jejichž výměnu samostatně zvládal.

57. Ve zrušujícím rozsudku ke schopnosti zvládat ZŽP výkon fyziologické potřeby soud dospěl k závěru, že „posudek ze dne 27. 5. 2021 je tedy neúplný v tom ohledu, že z něj není zřejmé, proč nově došlo k uznání ZŽP výkon fyziologické potřeby jako zvládnuté. Bude proto na žalovaném, aby odklon od dřívějších závěrů vyslovených posudkovou komisí pečlivě odůvodnil, a to s přihlédnutím ke všem dostupným lékařským nálezům týkajícím se této problematiky.“
58. Nyní posudková komise v posudku ze dne 14. 6. 2022 uvedla, že žalobce zvládal fyziologické potřeby i následnou očistu samostatně. Udával problémy s inkontinencí moči i stolice, nosil plenkové kalhotky. Porucha svěračů nebyla prokázána. Výměnu inkontinenčních pomůcek posuzovaný zvládal samostatně.
59. Při posouzení žalobcovy schopnosti zvládat tuto ZŽP žalovaný nikterak nenapravit, že posudková komise opět nijak nezohlednila výsledky EMG vyšetření ze dne 18. 12. 2018. Ze závěrů stimulačního EMG (citovaného v posudku o zdravotním stavu ze dne 27. 7. 2020 vyhotoveném v prvostupňovém řízení), na které poukazuje žalobce, přitom plyne, že „neregistruje žádnou odpověď svěračů, jen nepatrná odpověď při č. 6 a 12“ (přičemž prvostupňovým rozhodnutím byla tato ZŽP uznána jako nezvládnutá). Ani se nijak nezabýval tím, proč posudková komise v minulosti hodnotila tuto ZŽP jako nezvládnutou. Žalovaný tak opět zcela rezignoval na vypořádání závazného právního názoru zdejšího soudu ve zrušujícím rozsudku.
60. K poukazu komise na možnost využití absorpčních pomůcek, soud musí znova zopakovat, že schopnost používat hygienické pomůcky (včetně pomůcek absorpčních) je samostatnou dílčí aktivitou posuzovanou v rámci zvládání dané ZŽP [srov. bod 5 písm. g) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky], jejíž zvládnutí samo o sobě nemá žádný vliv na skutečnost, zda je posuzovaná osoba schopna včas využít WC. Schopnost eliminovat důsledky nezvládání včasného využití WC totiž neznamená, že je možno danou dílčí aktivitu považovat za zvládnutou, neboť i přes použití hygienických pomůcek objektivně k nevčasnému používání WC může docházet.
61. Posudek ze dne 14. 6. 2022 je tedy neúplný (stejně jako posudek ze dne 27. 5. 2021) v tom ohledu, že z něj není zřejmé, proč posudková komise uznala ZŽP výkon fyziologické potřeby jako zvládnutou. Bude proto na žalovaném, aby odklon od dřívějších závěrů vyslovených posudkovou komisí pečlivě odůvodnil, a to s přihlédnutím ke všem dostupným lékařským nálezům týkajícím se této problematiky (tj. včetně EMG vyšetření ze dne 18. 12. 2018). K možnosti využití absorpčních pomůcek bude vycházet ze závazného právního názoru vyjádřeného v předchozím bodu.

K základní životní potřebě péče o zdraví

62. Žalobce v odvolání namítal, že nezvládání této ZŽP doložil potřebou přípravy léků zdravotní službou RUAH o.p.s. (dále jen „RUAH“). Tuto službu žalobci indikovala praktická lékařka, a tudíž má nepochybně medicínské opodstatnění. Žalobce při svém dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu nezvládá některé úkony vyžadující plnou pozornost, přesnost a delší soustředění (mezi ně patří i příprava chronické medikace do dávkovače).

63. V posudku ze dne 15. 1. 2021 k tomu komise uvedla, že v potvrzení RUAH je uvedena 1x za dva týdny příprava léků do dávkovače. Z toho podle komise vyplývá, že poskytovaná pomoc není každodenní a otazné je, zda je skutečně nutná. I při uváděném organickém psychosyndromu nejsou významněji narušeny žalobcovy kognitivní schopnosti, žalobce je plně kompetentní v nakládání s financemi i při úředních jednáních, je držitelem řidičského průkazu a auto stále řídí, takže jeho schopnost orientace a kognice není zasažena.
64. K tomu žalobce ve vyjádření ze dne 27. 1. 2021 namítl, že komise dezinterpretuje požadavek každodennosti pomoci, což je ostatně zneužíváno i v jiných částech posudku. Příprava léků je z logiky věci typicky každodenní potřebou. Skutečnost, že léky jsou připravovány do dávkovače na delší dobu je logickým postupem příslušné služby (chodit připravovat léky do dávkovače každý den by bylo extrémně nákladné a provozně nesmyslné). Přípravu léků není schopen provádět nejen pro špatnou jemnou motoriku (léky jsou malé, těžko je uchopí, padají mu z ruky, netrefí se do dávkovače) a navíc je nutné některé z nich dělit, a to nezvládá ani při použití pomůcek.
65. V posudku ze dne 16. 4. 2021 se komise ke zvládání ZŽP péče o zdraví nijak nevyjádřila. V posudku ze dne 27. 5. 2021 pak uvedla, že s ohledem na zachované psychické, zrakové a neztracené jemné motorické schopnosti nebyl zjištěn důvod pro nezvládání samostatné přípravy a užití léků
66. I ve vztahu k ZŽP péče o zdraví zdejší soud dospěl ve zrušujícím rozsudku k závěru, že bylo rozhodnutí ze dne 17. 6. 2021 nepřezkoumatelné. Žalovaný měl v dalším řízení „na základě všech dostupných podkladů jednoznačně uzavřít, jaký dopad mají zjištěná žalobcova postižení (postižení jemné motoriky a psychické obtíže) vliv na schopnost nachystat si pravidelnou medikaci.“
67. Ke zvládání ZŽP péče o zdraví posudková komise v posudku ze dne 14. 6. 2022 uvedla, že žalobce užíval doporučenou trvalou medikaci. Léky připravovala pečující osoba, žalobce je užíval samostatně. Z dokumentace neplynul důvod, pro který by žalobce nebyl schopen rozpoznat zdravotní problém a přivolat pomoc.
68. Ani v případě této ZŽP posudková komise, resp. žalovaný nijak nereflektovali závazný právní názor zdejšího soudu. Ve zrušujícím rozsudku zdejší soud uvedl, že disponuje-li žalobce dávkovačem, který umožňuje nachystání léků na dobu dvou týdnů, přičemž léky do dávkovače *vždy* připravuje cizí osoba, jedná se o zcela pravidelnou dopomoc, kterou je nutno při posuzování zvládání dané základní životní potřeby hodnotit tak, že posuzovaná osobě je na této pomoci zcela závislá. Nelze nadto pominout, že byť cizí osoba žalobci dopomáhá s přípravou léků jednou za dva týdny, k užívání léků fakticky dochází denně. I s ohledem na tuto skutečnost tak jde o pomoc *každodenní* (zajišťující řádné každodenní zvládání dané dílčí aktivity).
69. Stejně tak nelze hodnotit jako dostačující ani posouzení dopadu psychických obtíží na schopnost vykonávat danou dílčí aktivitu. V posudku ze dne 15. 1. 2021 komise konstatovala existenci organického psychosyndromu, oproti tomu v posudku ze dne 27. 5. 2021 hodnotila psychické schopnosti jako „zachované“. V posudku ze dne 14. 6. 2022 hodnotila psychické schopnosti jako „přiměřené“, zároveň však konstatovala existenci organického psychosyndromu („*u premorbidně pithiatické osobnosti*“) a depresivní ladění žalobce. V tomto ohledu jsou tak závěry posudkových komisí vzájemně rozporné, a nemohou proto poskytovat spolehlivý podklad pro závěry učiněné žalovaným, resp. žalovaný se s těmito rozpory nijak nevypořádal.

70. Jelikož napadené rozhodnutí doslovně přebírá odůvodnění vyslovené v posudku ze dne 14. 6. 2022, aniž by k němu něco podstatného dodalo, je nutno s ohledem na shora uvedené uzavřít, že napadené rozhodnutí je i ve vztahu k otázce zvládání ZŽP péče o zdraví nepřezkoumatelné. Úkolem žalovaného v dalším řízení bude tedy znovu na základě všech dostupných podkladů jednoznačně uzavřít, jaký dopad mají zjištěná žalobcova postižení (postižení jemné motoriky a psychické obtíže) na schopnost nachystat si pravidelnou medikaci. Zohlední rovněž to, že léky do dávkovače *vždy* připravuje cizí osoba, jedná se o zcela pravidelnou dopomoc.

Závěr a náklady řízení

71. Soud ve zrušujícím rozsudku zavázal žalovaného, aby se přezkoumatelně vyjádřil k námitkám žalobce. Ačkoliv žalobce ve vyjádření ze dne 19. 7. 2022 upozorňoval i na konkrétní (shora citované) pasáže zrušujícího rozsudku, žalovaný zcela rezignoval na přezkoumatelné zdůvodnění vypořádání námitek žalobce. Žalovaný tedy nedostál své povinnosti respektovat závazný právní názor vyjádřený ve zrušujícím rozsudku krajského soudu, proto je napadené rozhodnutí nezákonné a je dán důvod pro jeho zrušení podle § 78 odst. 1 s. ř. s..
72. Dále soud shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí trpí vadou nepřezkoumatelnosti, současně skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá jednoznačnou oporu ve spisovém materiálu, a nakonec žalovaný rovněž porušil podstatným způsobem ustanovení o řízení před správním orgánem (když neumožnil žalobci vyjádřit se k vyjádření komise ze dne 20. 7. 2022) a toto porušení mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil také podle § 76 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s. Současně soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.) V dalším řízení je žalovaný vázán shora vysloveným právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
73. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, který měl ve věci úspěch, podle obsahu soudního spisu žádné náklady řízení nevznikly, resp. jejich náhradu neuplatnil. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 23. srpna 2023

Mgr. Martina Kotouček Mikolášková, v. r.
soudkyně